

**Antroposofiskt jordbruk och medicin:**

# Flådda sorkar och nedgrävda urinblåsor

I förra numret av Folkvett granskade vi antroposofins syn på människans utveckling och dess pedagogik. Rudolf Steiner utvecklade även en speciell syn på människans förhållande till miljön utifrån den antroposofiska föreställningen om det andliga förhållandet mellan människan, naturen och universum.

I *En lantbrukskurs*, en skrift som likt många av Steiners skrifter är sammansatt av en serie föredrag, denna gång hållna inför antroposofiska jordbrukare i Koberwitz 1924, utvecklar han grunderna för vad som i våra dagar kallas biodynamisk odling.

Steiners huvudkritik mot det moderna jordbruket var att människan förlorat känslan för den andliga karaktären hos naturen.

För antroposofin är jorden en levande, besjälad organism med speciella (biodynamiska) eterkrafter som spirar upp i växterna och därvid möter de kosmiska krafterna från ovan.

## **Naturgödsel**

Jorden skall inte utnyttjas av människan för hennes egen vinning eller bekvämlighet. Tvärtom åligger det oss att vårda och återställa jordens krafter. Bäst sker detta om de mineralier som tillsättes jorden tillförs i organisk form – naturgödsel eller kompost.

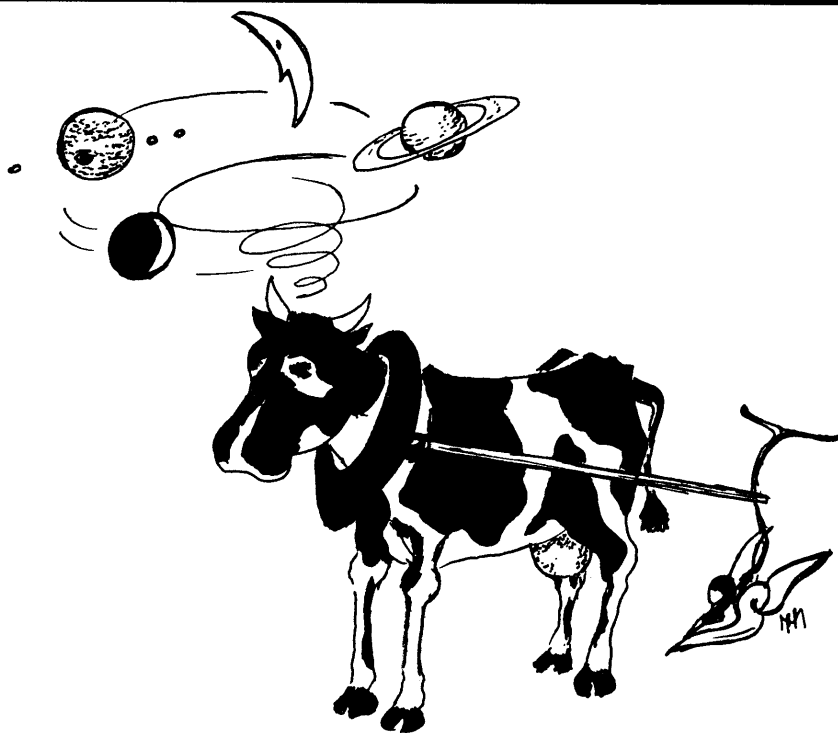
Härigenom vitaliseras växterna, och dess eteriska formkrafter kan förbättra människans tänkande, ty detta styrs ju (se förra avsnittet) just av samma eteriska formkrafter, verksamma i hennes eterkropp. Genom biodynamisk odling utvecklas växten egna vitala krafter.

Vid antroposofiskt jordbruk är jämviktsbegreppet väsentligt, harmoni mellan sådd och skörd, mellan jordiska och kosmiska krafter och himlakropparnas ställning. I synnerhet måste man betrakta saturnuskrafterna, samt krafterna från Jupiter och Mars. Saturnuskrafterna blockeras vid kall väderlek, men når fram och kan inverka på jordens vitalitet vid varm väderlek.

## **Flå en sork?**

Självfallet kan det vid biodynamisk odling inte bli aktuellt med artificiella gödningsämnen eller bekämpningsmedel. I stället använder man sig av alternativa metoder, som t ex den Steiner (A.a.) rekommenderar för att bekämpa åkersorkar: Man flår några unga sorkar då Venus står i Skorpionen och bränner skinnen.

I det som har förintats i elden har man, enligt Steiner, den negativa kraft som svarar mot sorkarnas fortplantningsförmåga. Om man så tager askan och sprider den



över åkrarna uppnår man önskat resultat, dvs minskad tillväxt av sorkarna.

Moderna svenska antroposofer menar (t ex Berit Löfström, redaktör för *Biodynamisk Tidskrift*) att alla Rudolf Steiners metoder kanske inte är tillämpliga i Sverige idag, eftersom vi lever i en annan klimatzon, men att de i forskningens intresse ändå måste prövas (intervju i *Arbetaren* 19/84).

Visserligen lär det inte finnas några analyser som visar, att biodynamiskt odlade produkter innehåller signifikant lägre giftmängder än andra, konventionellt framställda. Detta beroende på att merparten av dessa gifter kommer från luft- och vattenföroreningar av PCB, tungmetaller mm som förorenar livsmedlen oavsett odlingsmetod.

Detta kan emellertid endast uppfattas som en invändning mot den antroposofiska jordbruksläran om man bortser från de speciella biodynamiska kvalitéer som vidlåter de biodynamiska produkterna genom att de framställts i harmoni med de eterkrafter och de kosmiska krafter som Rudolf Steiner på intuitiv väg uppdragat.

### **Berikade även medicinen...**

Rudolf Steiner hade aldrig studerat medicin. men han menade, att hans metod gav

honom möjlighet att tränga igenom den synliga världen in i den osynliga. Han betraktade sin insikter i andevärlden som lika exakta och vetenskapliga som t ex den experimentella fysikens och matematikens.

Då han sålunda hade en esoterisk kunskap om allt, från det minsta till det största, var det bara naturligt att han också utvecklade en medicinsk teori, i skriften *Hur antroposofin berikar läkekonsten*.

I grunden för den antroposofiska medicinen ligger den i förra numret av *Folkvett* behandlade läran om människans "fyra kroppar" eller "fyra väsensled", som berikas med impulser från österländsk traditionell medicin, folkmedicin, paracelsism, homeopati och galensk humoralpatologi.

### **Fyra väsensled**

Sålunda ser man hur balansen mellan människans fyra väsensled – den fysiska kroppen, eterkroppen, astralkroppen och "själen" – hela livet påverkas av två polära krafter: anabolism och katabolism, uppbyggande respektive nedbrytande krafter.

Människan är, såsom andligt väsen par excellence, endast delvis underkastad de lagar som den vanliga naturvetenskapen stipulerar.

Antroposofin skiljer därtill mellan trenne delsystem hos individen. Det s k

övre systemet är centrum för de katabola, nedbrytande krafterna och utgöres av det jagiskt-astrala medvetandet. Det "undre systemet" (väsentligen matsmältningsorganen) är däremot centrum för de anabola, uppbyggande krafterna.

Mellansystemet, som medlar dem emellan, utgöres av hjärtat och lungorna. Här dominerar astralkroppen, som uppåt verkar på jaget, nedåt på eterkroppen.

### **Jagets överutveckling och ståtliga horn...**

I den antroposofiska anatomin-fysiologin utgör varje organ ett hologram, såtillvida som alla tre system finns representerade i varje organ, men endast ett av dem dominerar i varje organ.

Sjukdomar uppstår till följd av rubbningar av balansen mellan dessa tre krafter och kan följaktligen vara generella – drabba kroppen som helhet – eller lokaliserade till något enstaka organ. Sålunda betraktar antroposofin många moderna sjukdomar, t ex cancer, som ett uttryck för att jagets och astralkroppens medvetenhetskrafter till följd av överutveckling i vår intellektualistiska tid tränger över sina bräddar och in på det undre systemets, t ex matsmältningens område.

Antroposofin har en mycket utvecklad terapeutisk arsenal, innefattande dietföreskrifter, eurytmik och konstnärlig aktivitet såsom medel att återställa den balansrubbning mellan väsensleden som man anser gett upphov till sjukdomstillstånden.

I synnerhet har man blivit känd för sina olika örtmediciner, varvid man ofta utnyttjar en s k *antroposofisk princip* hos drogerna, icke helt olik homeopatins läkeprincip. Liksom homeopaterna anser man att den läkande kraften frigöres då ämnet spådes några miljoner miljoner gånger. Man hävdar, att den "antroposofiska principen" visserligen inte kan förstås eller påvisas

utifrån gängse fysikaliska konceptioner, emedan den är andlig, men att den samtidigt är fysisk så till vida att den inte passerar genom sterilfilter.

Likt fallet är hos homeopatin är läke-medlens beredningsprocess oerhört viktig för behandlingsresultatet.

Läkeörterna måste exempelvis sås och skördas vid bestämda stjärnkonstellationer, och vid centrifugering måste man tillse att blandarens axel har samma lutning som jordaxeln.

Vid beredning av ett känt rölleka-preparat använder man en metod som innebär att blommor av rölleka, som skördats vid en bestämd tidpunkt, lägges i urinblåsa från hjort, varefter urinblåsan omväxlande nedgräves i marken och får hänga i solen (*Biodynamisk Tidskrift* 6/83). Härigenom skall hjortens stora vitalitet (varom de ståtliga hornen väl får anses vittna) överföras på patienten.

### **Mistelpreparat**

Framför allt har emellertid i dessa dagar den antroposofiska medicinen blivit känd för sin marknadsföring av mistelpreparatet *Iscador*.

Mistel (*Viscum Album*) har redan av de keltiska druiderna använts för sina läkande egenskaper. Redan dessa forntida medicinmän iakttog – liksom antroposoferna – strikta föreskrifter vad gäller ceremoniel vid skörden av denna halvparasitiska växt. Genom tiderna har den använts som bot för många olikartade sjukdomar såsom fallandesot, andtäppa och lungsot.

I den antroposofiska läkekonsten användes förutom hela växtens saft också roten därav under namnet *Senker* vid cancerbehandling. Den används ofta i en spädning av 1:1 deciljon ( $1/10^{30}$ ) varvid ämnets fria molekyler avlägsnats från preparatet och dess läkande kraft till fullo frigjorts.



Alternativmedicinkommittén, som är det offentliga organ som haft till uppdrag att med åsidosättande av tillgänglig medicinsk sakkunskap bereda vägen för bl a denna typ av behandling av cancersjuka, har helt korrekt konstaterat att det föreligger divergerande åsikter om mistelterapiens effektivitet.

Å ena sidan har ett betydande antal kliniska prövningar företagits genom åren, i antroposofisk regi eller utanför. Enligt de sammanfattningar som föreligger har man hittills icke kunnat påvisa någon effekt av *Viscum Album* vid elakartade sjukdomar, med mindre än man – som också skett – förfarit på mycket okonventionellt sätt vid insamlandet och bearbetandet av data (se t ex *Läkartidningen* 1985 sid 4325).

Å andra sidan har de c:a fem medlem-

marna i LAOM (Läkare för Antroposofiskt Orienterad Medicin) inför Alternativmedicinkommittén försäkrat, att behandlingen ger goda resultat, och därvid hänvisat till positiva effekter i enskilda fall. Uppgift står således mot uppgift.

Det finns dock ingen anledning att anta att mistelpreparat som *Iscador*, *Helixor* eller *Senker* i något avseende är mindre verkningsfulla än de övriga antroposofiska läkemedel och behandlingsmetoder som här ovan berörs.

### Efterord

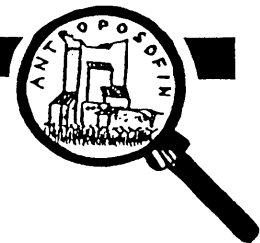
Artikeln om antroposofin är en i långa stycken nästan ordagrann rekapitulation av Rudolf Steiners lära såsom den utvecklas i de skrifter av honom som finns tillgängliga på Stockholms Stadsbibliotek. Katalogen upptar där ett femtiotal titlar av de sammanlagt femhundra som lär skola existera. Den litteraturförteckning som nedan presenterats upptar det fåtal tyska titlar, som inte var utlånade. Samtliga svenska titlar var utlånade och väntekön var lång.

Detta är ägnat åt att väcka eftertanke, liksom förhållandet, att det i Sverige idag troligen finns fler människor som arbetar för Rudolf Steiners ideal än för den socialistiska revolutionens.

Trots att jag så långt som möjligt försökt vara korrekt i min återgivning av Rudolf Steiners och antroposofins lära rör det sig på intet sätt om en opartisk presentation. Den skulle aldrig godkännas av en antroposof.

Så långt möjligt har jag sökt undvika att raljera, ty jag har ansett att mitt syfte med presentationen bäst skulle fyllas om jag låter antroposofin tala för sig själv.

Den invändningen kan riktas mot min framställning, att den i så ringa grad dröjer vid antroposofins praktik, och de resultat som man uppges uppnå inom t ex waldorfpedagogik, biodynamisk odling eller antro-



posofisk medicin.

På detta vill jag bara genmäla, att  
a) syftet med min artikel har varit att presentera huvudsakligen lärans *esoteriska* delar som är mindre kända för allmänheten än antroposofins olika praktiker.

b) De resultat av antroposofins praktiska verksamhet som på ett någorlunda sätt låter sig kontrolleras med vetenskaplig metodik, enkannerligen inom läkekonsten, av allt att döma är obefintliga.

c) Det mot bakgrund av ovanstående presentation av antroposofins teoretiska grundvalar finns goda skäl att anta, att de resultat som eventuellt *kan* redovisas t ex inom pedagogik eller rehabilitering mindre torde ha kommit till stånd genom en i strikt mening antroposofisk praktik än genom uppoffrande personliga insatser från troende individer, av vilka det existerar många såväl inom som utom antroposofin.

Jag har inte heller ansett det möjligt att polemisera mot antroposofin, ty personer som verkligen känner till och ändå omfattar de läror som här presenterats torde sannerligen vara bortom all förnuftsargumentation.

Möjligen kan jag hoppas att med artikeln väcka en och annan läsare som till äventyrs hyser vaga sympatier för antroposofin men saknar information om dess lära. Om han eller hon inte skulle köpa min framställning som den står, kan bifogade litteraturlista måhända vara till hjälp.

*Hans Isaksson*

För ovanstående presentation har använts:

Die Welt der Sinne und die Welt der Geistes (Dornach 1933)

Pfade der Seelenerlebnisse (Dornach 1929)

Vom Menschenrätsel (Berlin 1929)

Mitt liv (Sthlm 1947)

Den bibliske skabelsehistories hemmeligheter (Köpenhamn-Oslo 1936)

Ilkleykursen del 1 (Sthlm okänt tryckort och-år)

Initiations-Erkenntnis (Dornach 1927)

Samtliga ovanstående skrifter utgör föredrag av Steiner som av hans efterföljare sammanställts i bokform. Om antroposofisk medicin kan med fördel läsa hos: Frants Staugård: Den folkliga medicinen (Sthlm 1979). En rapsodisk översikt över den antroposofiska rörelsen i Sverige finns i Arbetaren 18/84, Ahto Uisks artikel om den svenska antroposofin.

För kännedom meddelas namnen på några av de **antroposofiska föreningar och grupper**, som verkar i Sverige: Antroposofiska Sällskapet i Sverige, Eurymiföreningen, FALK (Föreningen för antroposofisk läkekonst), LAOM (Läkare för Antroposofiskt Orienterad Medicin), Läkepedagogiska Institutets Förbund, Riksföreningen för Waldorfpedagogik, Rudolf Steinerseminariet, Stiftelsen Skillebyholm, Svenska Biodynamiska Föreningen.

**Tidskrifter med antroposofisk inriktning:** Antropos, Balder, Biodynamisk Tidskrift, Nordisk Tidskrift för Antroposofisk Medicin, På Väg - tidskrift för waldorfpedagogik.

**Övrig litteratur:** (Förlägges och distribueras via Antroposofiska Sällskapets Bokhandel och Förlag på Rådmansgatan i Stockholm): Rudolf Steiner: Goethes als Vater ein neuen Aesthetik (1888), Die Philosophie der Freiheit (1894), Goethes Weltanschauung (1897), Theosophie (1904), Wie erlagt man Erkenntnis der höhern Welten (1909), Die kernpunkte der sozialen Frage (1919), mm.